

A Café módszer alkalmazásának tapasztalatai a rendészeti felsőoktatásban

MOLNÁR Katalin¹ – URICSKA Erna²

Napjainkban az oktatással foglalkozó szakemberek – legyen szó akár közoktatásról, akár felsőoktatásról – rendszeresen találkoznak az innováció, motiváció, globalizáció és élethosszig tartó tanulás fogalmaival. Ma már közhely, hogy a tanítás nem csak azt jelenti, hogy leadjuk, majd számon kérjük az ismeretanyagot. Az attitűdök formálása, az értékközvetítés, a személyiségformálás is kiemelkedő jelentőségű a fiatal felnőtteket befogadó egyetemi képzésben. Magyarországon kiváltképpen igaz ez a rendészeti tisztképzésre, amely – ha a hallgatók közvetlenül az érettségi vizsgájuk után kezdik meg felsőoktatási tanulmányaikat – egyben a szakmai szocializációjuk első színtere is. A tanulmány egy olyan módszer alkalmazásának tapasztalatait mutatja be, amely a modern pedagógiai megközelítéseknek megfelelően egy partnerségi viszony kereteiben próbálja a hallgatók képességeit fejleszteni.

Kulcsszavak: World Café, Police Café, rendészeti felsőoktatás, módszertani innováció, jó gyakorlatok

Bevezetés

Több évtizede a rendészeti felsőoktatásban dolgozván tapasztaljuk, hogy a hatékony tanulás egyik legkomolyabb hátráltató tényezője a hallgatók passzív órai jelenléte. Amíg a tanulási folyamatban részt vevők nem egyenrangú partnerei egymásnak és az októnak, és a motiválás gondja csak az oktató vállára nehezedik, addig a hallgatói passzivitás szinte kódolva van. Ha a figyelem fenntartása egyetlen személyen múlik, az humánosabb ideig nem működik. A fegyelmezés pedig, kiváltképpen felnőtt emberekről lévén szó, nemkívánatos tantermi jelenség, viszont az önszabályozás, az önreflexió annál inkább. Főleg akkor, ha későbbi rendészeti szakemberek képzéséről beszélünk, akik számára ezek a magatartási elemek majd a munkájuk végzése során is a legfontosabbak lesznek. Határozottan állítjuk, hogy ennek kialakítása és az ez irányú „edzés” már a tantermi munka során is lehetséges. Ráadásul látni fogjuk, hogy minden különösebb erőlködés nélkül, szinte játszi könnyedséggel. Ha ugyanis interdependens – azaz

¹ MOLNÁR Katalin, PhD, egyetemi docens, NKE RTK, Rendészeti Magatartástudományi Tanszék
Katalin MOLNÁR, PhD, Associate Professor, NUPS, Faculty of Law Enforcement, Department Behavioural Sciences in Law <https://orcid.org/0000-0001-7271-5177>, molnar.katalin@uni-nke.hu

² URICSKA Erna, mesteroktató, NKE RTK, Idegennyelvi és Szaknyelvi Lektorátus
Erna URICSKA, Master Instructor, NUPS, Faculty of Law Enforcement, Foreign and Technical Language Department <https://orcid.org/0000-0002-5371-0650>, uricska.erna@uni-nke.hu

a résztvevők mindegyikétől kölcsönösen függő módon – folyik a tanulás, mindjárt könnyebben megy a(z) egymás) motiválás(a), az aktivizálás, és látványos az eredmény is.

A jelenléti oktatásra fordítható idő szinte soha semmilyen képzési formában nem elegendő. Így van ez a rendészeti felsőoktatásban is. Ezért nagy kihívást jelent a rendelkezésre álló idő maximális kihasználása. A legfontosabb kérdés, hogy egységnyi idő alatt hogyan lehetne a lehető leggyorsabb, mégis hatékony információáramlást elérni. Hogyan lehet növelni a passzivitásba húzódó tanulók kommunikációs aktivitását? Nyilvánvaló pedagógiai bizonyosság, hogy az oldott légkör élményszerű tanulást biztosít. Beszélgetve az egyébként sokszor valóban csak hallgató hallgatókat, jobb hangulat keletkezik a csoportban, és ezáltal nagyságrendekkel több input, több információ hangzik el és cserél gazdát ugyanannyi idő alatt. Nyilvánvalóan következik ebből, hogy mélyebbé és alaposabbá válik a megértés, hatékonyabbá a tanulás, és tartósabb lesz a bevésődés. Hogy minderről hogyan bizonyosodtunk meg az elmúlt két évben a rendészeti felsőoktatási tanóráinkon, arról szól ez a tanulmány.

World Café, Police Café... Café...?

A kezdetekhez az időben huszonnégy évet kell visszamennünk, térben pedig egy másik kontinensre, az Egyesült Államokba kell átugranunk. Anélkül, hogy hosszan kifejténénk – hiszen ezt már több ízben,³ sőt idegen nyelven is⁴ megtettük –, itt csak utalunk rá, hogy a World Café közösségi alkotótechnikát eredetileg szervezetfejlesztésre alkalmazó Juanita Brown bizonyára nem lepődik meg, ha arról értesül, hogy az általa kifejlesztett módszer mennyi mindenre használható. A nagyobb közösségek munkájához is kiváló kereteket adó kommunikációs technika nyilvánvalóan alkalmas kisebb közösségek – jelesül egy osztályteremnyi tanuló – munkájának koordinálására is.

Előljáróban meg kell jegyeznünk, hogy a World Cafénak mi egy a magyarországi Police Café módszer kidolgozása során adaptált változatát alkalmazzuk. Az eredeti módszer szerint ugyanis asztalgazdák vannak kijelölve minden feldolgozandó témához. Nevüket onnan kapták, hogy egy-egy asztalnál ülve várják a meghatározott időközönként hozzájuk vándorló résztvevőket. Amikor 2014-ben Pécsen a Zsolnay Negyedben megrendeztük az első Police Cafét, a módszernek ezen az egyetlen pontján változtatást tartottunk szükségesnek. Az ok egyszerű volt. Magyarországhoz képest Amerikában, ahol Juanita Brown ezt a módszert kifejlesztette, már akkor – ne feledjük: 1997-et írunk! – sokkal fejlettebb volt az emberek beszélgetési és vitakultúrája. Számukra egyformán magától értetődő volt az asztalok és a témák közötti vándorlás, illetve a szabad véleménynyilvánítás. Nálunk ez a spontán, önszabályozó dialógus még mindig inkább idegen, ezért feltétlenül tanulandó. A Café technikának ez a kissé szigorúbb, irányítottabb változata könnyebben elfogadható és követhető a még mindig frontális, egyirányú kommunikációhoz szokott magyar résztvevőknek. Legalábbis a Police Cafékban.

³ Gaál–Molnár (2014) 101–114.; Gaál–Molnár (2015a) 111–118.; Gaál–Molnár (2015b) 11–19.

⁴ Molnár–Uricska (2018) 1–7.

De – mint ahogy majd a példákból látni fogjuk – a tanteremben azért időnként már szorgalmazzuk az eredeti spontánabb működést.

A Café résztvevőit, főleg ha összeszokott tanulócsoporthokról – vagy ahogy a Rendészettudományi Karon hívják őket, szakaszokról – van szó, mindig az aktuális célhoz szabott szempontok mentén érdemes csoportokra osztani. Van, hogy a csoportok homogenitása, van, hogy a heterogenitása a kívánatos. A terem berendezése kávéház-szerű: ahány téma, annyi asztal, körülöttük a résztvevők számának megfelelő számú, egyenlő arányban elosztott székek. A hallgatókkal is be lehet rendeztetni a tantermet, de ha a teret előkészítve, eleve ilyen elrendezéssel várjuk őket, az figyelmes gesztus. Az „igazi” Caféban oldalt büféasztal is van, amelyről a résztvevők mindvégig önkiszolgáló módon fogyaszthatnak. Erre az iskolarendszerű képzésben nincs mód, de ha hosszabb időtartamra tervezzük a Café módszer alkalmazását, akár a résztvevők egyéni hozzájárulásával, a frissítőt és ropogtatnivalót afféle „batyus” módszerrel is pótolhatjuk. A legelső egyetemi Café kis büféjét kávéstul, süteményestül – ennyi idő elteltével bevallhatjuk – az oktató szervízozta, nem kis meglepetést okozva ezzel kedves hallgatóinak a kurzus záró napján. A szerény vendéglátással mindjárt hangulatosabb az egész helyzet, és a résztvevők még inkább magukénak érzik az eseményt. Nem mellesleg: kicsoda dolog, hogy „hivatalosan” inni és enni lehet az órán? Állítjuk, hogy éppen a komfortosság érzésével sajátosan motiváló.

A témagazda abban a csoportban, amelyikkel kezd, röviden ismerteti a kifejtendő témát, a kiinduló kérdéseket. Fontos, hogy ha a csoporttagok még nem ismerik egymást, pár perces ismerkedő kör is megelőzze a beszélgetést, hiszen az asztaltársaság együtt fog dolgozni a Café ideje alatt, tudniuk kell, ki kicsoda és milyen szemüvegen keresztül szemléli az adott témát. Egyébként, ha már itt tartunk: a Café módszer kezdő csoportokban akár ismerkedésre is kiváló lehetőséget kínál.

A témagazda az egyes fordulókra meghatározott időkeretben igyekszik strukturáltan feldolgoztatni a témát az egyes asztaltársaságokkal, és szemléltethető módon flipchart papírra lejegyezni az elhangzottakat. Moderálja az asztaltársaság beszélgetését, ügyelve a kiegyensúlyozottságra és a témára való fókuszálásra. A következő asztal(ok)nál vagy nulláról kezdi a téma megbeszélését, vagy folytatja az előző asztal(ok)nál megbeszélteket, saját választása szerint. Érdemes ezt is, azt is kipróbálni.

Amire a tanulási folyamatban nagyon ügyelni kell – és ez az oktató felelőssége, hiszen ő moderálja az egész Cafét – az az időkeret. Részben egymás idejének tisztelete miatt, részben pedig azért, hogy az eltervezett anyag feldolgozása beleférjen a rendelkezésre álló időkeretbe. Ha a beszélgetésekre legalább 20 perc jut, az már elég jó, persze ez mindig függ a témáktól. Az időt a moderátor (aki az oktató) figyeli és jelzi, és annak letelte előtt biztatja a témagazdákat a beszélgetés lezárására. A moderátor jelzésére a témagazdák továbbmennek a következő asztaltársasághoz, és ez annyiszor ismétlődik, ahány asztal van. Érdemes legalább kettő, legfeljebb hat asztaltársaságot kialakítani, a létszámtól és a témák számától függően. Tapasztalataink szerint egy-egy asztaltársaság ideális létszáma 4–6 fő. Egy négy témát feldolgozó Café tiszta „játékideje” a bevezető szakasszal, 25 perces fordulókkal, egy hivatalos szünettel, a témagazdák

prezentációival és összegzéssel számolva szűken három óra. De javasoljuk a négy órát, az lazább, kényelmesebb.

A hivatalos szünet ideje alatt a témagazdák átgondolhatják a rövid, maximum 6–7 perces prezentációjuk tartalmát. Ebben tartalmilag összefoglalják mindazt, amire a csoportokkal jutottak. Röviden reflektálhatnak a csoportok dinamikájára, a folyamatra is. Fontos, hogy bármilyen kényes téma, felvetés, vélemény esetén maradjanak diszkrétek, nem kell kiemelni személyeket, kivéve, ha annak különös jelentősége van. Az ismertetéshez nyugodtan tegyék hozzá saját személyes észrevételeiket, összegzésüket, kommentárjaikat, emeljék ki, nekik mi volt új, érdekes stb. Fontos, hogy semmiképpen nem elhagyható eleme a Cafének a témagazdák rövid prezentációja és a moderátor összegzése sem. Sőt, kifejezetten alapvető hozzávaló, hiszen ezeknek a nyilvános összefoglalásoknak a során áll össze a kép minden résztvevőben. Mivel mindegyik asztaltársaság más-más sorrendben kapja az egyes témákat, legkésőbb ekkor kell kiderülnie, hogy az egyes résztémák hogyan kapcsolódnak össze, hogyan tesznek ki egy egészet. Mint egy puzzle. Egyértelművé kell válnia annak, hogy az egyes résztémák között milyen logikai, időrendbeli, fontossági stb. sorrend van. Ki kell derülnie, hogy a kollektív bölcsesség erejénél fogva az eleinte csak az egyénekből lappangó információk hogyan gyarapodtak, cseréltek gazdát, milyen ötletek születtek, milyen kérdések és dilemmák vetődtek fel, milyen kérdésekben volt vita vagy egyetértés a résztvevők között, milyen eltérések vagy azonosságok voltak az egyes asztaltársaságok felvetései között, milyen tapasztalatok hangzottak el. Mindenki számot vehet azzal, ki kit győzött meg, ki mit adott és mivel gazdagodott a beszélgetések során. Az egyes témagazdák prezentációja után a hallgatóságnak alkalmat kell biztosítani a hallottakkal kapcsolatos rövid kérdésekre, reflexiókra. Mindig a moderátoré a zárzó joga, amelyben tudatosítani kell a témafeldolgozás miérettjét, eredményét, kimenetét, kapcsolódását az egész tanulási folyamathoz.

Mire használható a Café módszer a rendészeti felsőoktatásban?

Sokakban felvetődhet a kérdés, hogy miért érdemes a tanárnak éppen ehhez a módszerhez nyúlnia, mikor a pedagógia már annyi más módját ismeri a tanulás megszervezésének? Többször kérdezik – és sokan még mindig nem értik –, miért más, főleg miért állítjuk, hogy lényegesen több a Café módszer, mint a klasszikus csoportmunka. Amíg a kételkedők ki nem próbálják, addig nem is fogják érteni, de itt megpróbáljuk röviden megvilágítani a különbséget.

A klasszikus csoportmunkában az történik, hogy vagy ugyanazt a témát dolgoztatjuk fel párhuzamosan több kisebb csoportban, vagy egy nagyobb témát kisebb résztémákra szedünk, amelyeken az egyes csoportok külön-külön dolgoznak. Mindkettőnek a végén vannak prezentációk, amelyek során az egyes csoportok eredményei nyilvánosságot kapva összeadódnak, és láthatóvá válnak a köztük lévő hasonlóságok és különbségek. Ezzel nincs is semmi baj. Ami azonban csorbát szenved, az az egyes csoportok közötti interakció.

A Café módszer során is csoportos munka zajlik, de a csoportok közötti információáramlás nagyobb felületet kap, mégpedig azáltal, hogy a téma gazdája csoportról csoportra járva átszállítja az információkat egyik asztaltársaságtól a másikhoz. (Nem beszélve az eredeti „vándorlásos” módszerről, amikor minden résztvevő ide-oda hordja az információkat!) A téma a témagazda által körbe jár az asztaltársaságok között, az információk és az ötletek pedig egyre csak gyűlnek, egymásra épülnek és összeérnek – és így lesz a tanulási folyamat egy kerek egész. A feldolgozott témák olyan komplex tartalmi megközelítése válik ezáltal lehetővé, ami más munkaformában nem tapasztalható. Mivel egy-egy témában csak az azt képviselő témagazdák beszélgetnek minden jelenlévővel, ezért az ő fejükben áll össze a teljes kép. Azáltal viszont, hogy ezt nyilvánosan megosztják, az egész közösség hozzáférhet.

Nagyon gyakran fordul elő, hogy akármennyire felkészül is a tanár az órára – azaz átgondolja és megtervezi azt a folyamatot, annak részeként pedig azokat a módszereket, amelyek mentén az adott tananyagrészt feldolgozza, részletes forgatókönyvet készítve mindehhez stb. –, a honnan hová jutás folyamata, az út egyes lépései szinte soha sem úgy csapódnak le a tanulóknak, ahogyan azt várná. Úgy véljük, hogy azzal, ahogyan az egyes fordulóknak a témagazdák egyre mélyebben és mélyebben képesek átbeszélni a témákat, illetve a prezentációikba nem egyetlen csoport, hanem az összes asztaltársaság „hozott anyagát” beépítik, a Café módszer nemcsak a strukturálásnak, de a tanulók számára a tanulási folyamat tudatosításának is jó eszköze lehet.

Az adott résztémákat a teremben ülők mindegyike ugyanolyan intenzitással átbeszéli, de a folyamat más és más pontjain és szintjein dolgozza fel. A témagazda összefoglalója azonban minden résztvevőnek jó rálátást biztosít a téma egészére. Kiváltképpen, hogy mindenki kivétel nélkül úgy érzi, köze van a végeredményhez, hiszen abban az ő hozzájárulása is benne van, és az időnként konkrétan meg is jelenik, a közös jegyzeteken akár szemmel láthatóvá is válik. Vagyis a létrejövő alkotás igazán közös, az információáramlás spirálszerűen egyre mélyül, és a végén egy kerek, soha meg nem ismételtetően egyedi és konkrét egészé áll össze.

A Café módszer a rendészeti felsőoktatásban az eddigi tréneri és nyelvtanári tapasztalataink szerint – a teljesség igénye nélkül – az alábbiakra alkalmas:

- új, kezdő csoportok tagjainak megismerkedésére;
- új szakmai témakörök feldolgozására;
- a szakmai gyakorlatok tapasztalatainak megosztására;
- vizsgára, szóbeli beszámolóra való stresszmentes felkészülésre (például LforS nyelvvizsga);
- szókincs bővítésre;
- interkulturális készségek fejlesztésére;
- a tanultak ismétlésére;
- összegzésre, összefoglalásra;
- önellenőrzésre, értékelésre, visszajelzésre
- és akár számonkérésre.

Miért jó a Café módszer a rendészeti felsőoktatásban?

Az alábbiakban sorra vesszük, hogy mit tapasztaltunk a Café módszer tantermi kipróbálása során. A megállapításokat részben saját résztvevői megfigyeléseinkre, moderátori élményeinkre alapozzuk. Másfelől azonban abból a kutatásból táplálkozunk, amely 2017-ben az ország három területén rendezett 27 Police Café 121 rendőr és civil résztvevője körében, kérdőíves és interjúkutatás keretében zajlott.⁵

A Café módszer

- *Növeli a hallgatói aktivitást.* Nem nehéz arra a következtetésre jutni, hogy ha a hallgató maga aktívan nem vesz részt a tanulási folyamatban, akkor az eredmény kevésbé hatékony. Egy frontális elrendezésben, ahol hosszú ideig, sőt kizárólag egy ember beszél, és a többi hallgatásra van ítélve, a figyelem hamar lankad, és az elhangzottak vélhetőleg pusztába kiáltott szavak maradnak. A Caféban nagy a nyüzsgés, mindenki beszélhet, kedve, szándéka, érdeklődése szerint. Nem azért szólalunk meg, mert felszólítanak, hanem mert mondanivalónk van. Ha valaki mondani szeretne valamit, bármikor bekapcsolódhat a párbeszédbe. Ez egy idő után szinte automatikusan vagy egészen kis moderátori beavatkozással beindítja az aktivitást. Nagyon extrém esetben marad ki valaki végképp a beszélgetésből, és ennek sincs semmilyen negatív következménye. Ám láthatóan ő is figyeli, követi az eseményeket.
- *Fejleszti a kommunikációs és az együttműködési készséget.* Ezt a tényt nem is kell különösebben bizonygatni. Azáltal, hogy a Caféban alkalom van a vélemények, a gondolatok kifejtésére, fejlődik a kifejezőkészség. Ugyanakkor a másik meghallgatása, az eltérő vélemények ellenére is a közös nevezők keresése, a konszenzusok kialakítása is az együttműködési készséget növeli.
- *Hosszan fenntartja és ezáltal edzi a koncentrációs készséget.* Mivel a Café teljes időtartamában a résztvevők mindegyike bármikor aktivizálódhat, szerepbe kerülhet, nagyon könnyen elérhető egy olyan kollektív koncentrációs szint, amelyen nagyon hatékonyan lehet dolgozni. A részvétel, az alkotás, a másik emberre való odafigyelés, a megosztás vágya és a megérteni akarás annyira aktivizálják a résztvevők szellemi kapacitását, hogy az hatékonyan jöhet játékba, teret nyitva a gondolatok áramlásának.
- *Empátiára nevel.* Mivel a kisebb asztaltársaságok diszkréciót biztosítanak, és a témagazdák tapintatosan szállítják asztalról asztalra az információkat, a beszélgetőtársak hamar közlékennyé válnak, és őszinte üzemmódba kapcsolnak. Az elhangzott történetek, személyes tapasztalatok érzelmi gazdagságot hoznak a térbe, és mivel az aktív figyelem az éppen beszélőt felszabadítja, az őt hallgatók empátiás készségének fejlődése is szabad utat kap.

⁵ Molnár (2019b); Molnár (2019c)

- *Fejleszti a kreativitást, kölcsönös inspirációt ad a résztvevőknek.* Itt nemcsak a témagazdák prezentációit szemléltető flipchartok ötletes vizuális megoldásaira kell gondolnunk, amelyek egyértelmű manifesztumai a közös gondolatoknak. Maga a többfordulós beszélgetés is komoly alkotó folyamatba vonja be a résztvevőket, amelynek során nyilvánvaló számukra, hogy kölcsönösen inspirálják egymást.
- *Fejleszti az önbizalmat, a magabiztosságot, az önállóságot és a felelősségvállalást.* Azáltal, hogy mindenki meghallgatást nyer, elmondhatja, kifejtethi véleményét, kiállhat érvei mellett, mert azokat tiszteletben tartják, sokkal természetesebbé válik a véleménynyilvánítás. Minden résztvevő önállóan vonhatja le a maga számára megszülető tanulságokat, juthat olyan következtetésekre, amilyenekre csak akar, és saját maga dönthet arról, hogy a későbbiekben mit kezd a tanultakkal. Az asztaltársaságok tagjai a kisebb, a témagazdáknak a nagyobb nyilvánosság előtti megszólalást, a közös gondolkodásban és döntésben való részvétel felelősségét gyakorolhatják kellemes környezetben.
- *Csillapítja a lámpalázat.* Mivel még az egymás számára kezdetben idegen résztvevők is megismerkednek a beszélgetések során, illetve kisebb asztaltársaságokban, partnerként, szemmagasságban, komfortos helyzetben társalognak, így a szerepléssel együtt járó esetleges feszültség is hamar oldódik. A témagazdák pedig közvetlen és érdemi visszajelzést kapnak szereplésükről.
- *A vélemények ütköztetésének kulturált módjára tanít.* Mivel az egész Cafét a moderátor, a kisebb beszélgetéseket pedig a témagazdák tartják mederben, a felmerülő vitás kérdések is nyugodtan, konfliktusmentesen megtárgyalhatók. Talán meglepő, de így van: soha egyetlen Caféban sem történt semmiféle hangos szóváltás, konfrontáció, még a legkomolyabb ellenérvek felsorakoztatása esetén sem. Ez a módszer a legjobbat hozza ki az emberekből. Talán éppen azért, mert itt valóban megélhetik a nagyon visszafogottan, lazán, ezért észrevétlenül, mégsem manipuláltan irányított gondolatcserét.
- *Folyamatos idegen nyelvű kommunikációra ösztönzi a nyelvtanulót.* Ha nyelvtanulás során használjuk a módszert, akkor az oldott, kötetlen légkörben gyorsan automatikussá válik a folyamatos idegen nyelven történő kommunikáció. A nyelvi, nyelvtani, stilisztikai korrekció természetesen épül be a beszédfolyamatba, nem „ciki” kérdezni, kiegészíteni, kiegészíteni, pontosítani egymást.

Az első hallgatói „vendégek” – M(A)ester Café

2017 februárjában és márciusában a rendészeti felsőoktatást Magyarországon egyedülként képviselő egyetemünkön az első „kortyokat” a 2015–17-es mesterszakos évfolyam egyik fele kóstolhatta meg. Egy három féléves kurzussorozat (Integrált társadalomtudományi ismeretek; Kommunikáció, vezetői kompetenciák; Vezetői készségfejlesztés) végén az összesen egy évnyi tanulási folyamat lezárása remek apropónak kínálkozott, hogy kipróbáljuk a módszert. Hatvan percen keresztül zajlott a mindenre

kiterjedő szakmai összegzés. A három kurzus során tanultakat, a hallgatóknak tetsző és nem tetsző gyakorlatokat, feladatokat és élményeket, a gyakorlati munkában hasznosítható hozadékokat és az oktatónak szánt személyes és módszertani visszajelzéseket egy-egy hallgató mint témagazda gyűjtötte össze. A World Cafénak itt sem a klaszszikus formáját alkalmaztuk, hiszen a témagazdák vándoroltak csoportról csoportra. Az újdonságnak számító módszernek „olyan sikere volt, hogy a hallgatók egyike nem egészen egy hónap elteltével saját munkakörnyezetében, a gyulai büntetés-végrehajtási intézetben kapott kedvet, hogy kipróbálja, Reintegrációs Café néven külön műfajt teremtve ezzel”.⁶

Azóta a Café módszer a mesterszakosok képzésének már szerves részévé vált. „Az Integrált társadalomtudományi ismeretek kurzus keretein belül oktatott »tananyagot« kisebb résztémákra bontjuk, és ezeket külön-külön dolgozzák föl a résztvevők, ideálisan egy-egy témára 30 percet szánva. [...] Amikor a 30 perces beszélgetések lezajlanak, következnek a témagazdák összegzései, majd a moderátori szerepkört betöltő oktató kiegészítései és záró prezentációja, amely tulajdonképpen a feldolgozott »tananyag« racionalizáló összegzése.”⁷

Az így feldolgozott tananyag sokkal könnyebben érthető és megjegyezhetőbb lesz, aminek a hallgatóknak a vizsgákon való színvonalas szereplése a bizonyítéka. A sajátos kávéháznak immár neve is van: M(A)ester Café. A témák: a mai magyar rendészet problémáinak feltárása, elemzése, a sokféle szakterületen dolgozó, komoly tapasztalatokkal rendelkező hallgató helyzetéből adódó eltérő megközelítésmódok megosztása, a jelenségek, folyamatok megértése. „A kezdeti ventilálás fokozatosan fordul át hatékony együtt gondolkodásba. Mindez a Café módszertanával, azaz egy igazán lazán, kellemesen, mégis fegyelmezetten moderált közösségi alkotó folyamatban. Jó hangulatban rajzos mesterművek készülnek, okosan érvelő viták közepette zajlik a munka a szellem műhelyében. A masszív alapokra épülhet aztán a következő két félévi folytatás, ahová már igazán motiváltan érkeznek a résztvevők.”⁸

A Cafénak az eredeti World Café módszertannak megfelelő válfaját – vagyis amikor úgynevezett telepített asztalgazdák vannak, és a résztvevőknek kell egységnyi idő alatt az egyes asztalok között szabadon vándorolniuk, „bolyonganiuk” – szintén rendszeresen alkalmazzuk hosszabb, több szemeszteren átívelő és egymásra épülő kurzusok összegzésekor.

Café, biztonságos üzem módban – avagy Biztonsági Café

2017. október 6-án a Magánbiztonsági és Önkormányzati Rendészeti Tanszékkal közösen a Biztonsági szakirányon tanuló levelező tagozatos hallgatók két évfolyamát ültettük össze egy Caféba. Az ugyanazon időben tartandó 6 órás előadásait vontuk össze és töltöttük ki ezzel a módszerrel, így módon a biztonságos és élhető közössé-

⁶ Molnár (2017)

⁷ Molnár (2019a) 94.

⁸ Molnár (2019a) 94.

gek érdekében dolgozó szakemberek hatékonyabb információs hálózatát hozva létre. A 45 résztvevő meglepődött a terem berendezésén: „[A] székek a megszokott sorokhoz képest asztalok köré rakva várták őket, névkitűzőkkel, filcekkel, színes papírokkal. A hírlánc elején lévők persze tudták, hova jönnek, sőt, voltak, akik kíváncsian várták a különleges alkalmat. Csak csöpgöttünk az információt, mert ezzel is szerettük volna ideédesgetni a látogatókat. Sikerült is, szinte teljes létszámában megjelent a két év-folyam, ami azért előadásokon nem túl gyakori. Ezúttal öt asztalnál öt résztéma került terítékre, amelyek a végén kiadták azt a bizonyos egészet, amit egyben sosem lehetne ennyi idő alatt ennyi emberrel átbeszélni. Érdekes volt hosszasan, tartalmasan beszélgetni a legégetőbb kérdésekről az érintettekkel, és bizonyítani: amit most csinálunk, pontosan ugyanezt a párbeszédet kellene nagyobb léptékben is elkezdni és folytatni kint, a tanterem falain túli szakmai közéletben is.”⁹ A kurzushoz kapcsolódó beszámolóhoz a hallgatóknak egy egyoldalas esszében kellett továbbgondolniuk, „hogyan lehetne ezt a módszert a lehető legadekvátábban használni, beilleszteni a hétköznapjaikba, hogy kihasználható legyen mindaz, amit csak a Café tud: partneri szinten összehozni a különböző érdekelteket, és szemléletüket, értékrendjüket, szakmai sokféleségüket összehangolni”.¹⁰ Visszajelzéseikből, véleményeikből, ötleteikből, javaslataikból egy csokorra valót lehet olvasni a Police Café honlapján is.¹¹

Idegen nyelvre váltva – Café EFLE

2017 szeptemberében a Rendészettudományi Kar nappali tagozatának hallgatói körében is debütált a Café módszer. Mégpedig stílusosan Café EFLE néven, amely az English for Law Enforcement kifejezésből született betűszó átvétele. Egy 2009-ben megjelent könyv címében találkoztunk vele, amely könyv kitűnő kiindulópontul szolgált a rendészeti szaknyelv oktatásához. Már a cím is tetszetős volt, mert ahogy az a rendészeti nyelvben is sokszor előfordul, ez a kifejezés is használható rövidítve, betűszó gyanánt. Az EFLE a Café szóhoz ráadásul hangzásában is jól illeszkedik. Kezdetben a könyv jól jött az órai használatban is, hiszen tartalmazza a legfontosabb szakmai témaköröket, és minden lecke végén nyelvtani ismétlés szerepel. Nem elhanyagolható az egyes feladatokhoz megadott megoldókulcs sem. Ez azonnali visszacsatolást kínál tanár és tanuló között. Éppen ezért illeszkedik a Café alap gondolatához, hiszen ott is közvetlen a visszacsatolás, a folyamatos, mégis diszkrét korrigálás, a megbeszélés lehetősége. Mivel mindez szóbeli interakció közben történik, így a módszer közvetlenül fejleszti az idegen nyelvet tanulók beszédképességét.¹²

Két évet kellett várni, amíg a módszert a 2017-es Zuglói Police Café rendezvénysorozat¹³ után kísérletképpen kipróbáltuk a nyelvórák keretében is. A hallgatók motiválása,

⁹ Molnár (2019a) 95.

¹⁰ Molnár (2019a) 95.

¹¹ Molnár (2018)

¹² Boyle–Chersan (2009)

¹³ Molnár (2019d) 36–39.

a frontális osztálymunka háttérbe szorítása, az idegen nyelvi kommunikációs készségek fejlesztése volt az elsődleges cél. Örömmel tapasztalhattuk, hogy az addig csendesebb, véleményüket magukban tartó hallgatók is bekapcsolódtak a csoportmunkába, figyeltek egymásra. Egyfajta egészséges versenyszellem alakult ki, hogy minél több információt, szövszerkezetet adjanak egy-egy adott témához.

A Café módszer remekül alkalmazható új szakmai témakörök bevezetésénél is. Itt a flipchartot a hallgatók a témakör összefoglalásánál vissza is kaphatják, és a megszerzett tudásanyaggal kiegészíthetik az „asztalterítőt”. Az eltérő színek használata segítségével ők maguk is láthatják, hogy mennyit fejlődtek, tanultak. A témagazdák prezentációi a félév során rotációban remek alkalmat kínálnak minden hallgatónak, hogy bebizonyítsák, képesek a témakörökről idegen nyelven öt percig önállóan beszélni. Ez pedig jó alapot kínál nekik arra, hogy nem kell félniük egy esetleges felsőfokú, szakmai nyelvvizsga szóbeli részétől. Mert a sokéves tapasztalat azt mutatja, hogy ettől a megmérettetéstől tartanak leginkább. A kommunikációs gyakorlatok során a hallgatók egyre magabiztosabbá válnak, olyannyira, hogy többen ezek után mernek jelentkezni Erasmus-programra. Öröm látni, ahogyan megváltozik az önmagukról alkotott képük a szóbeli idegen nyelvi készségeiket tekintve.

A módszernek csaknem osztatlan a sikere azokon az órákon, amelyeken alkalmazzuk. Nem utolsó szempont, hogy motiválja magát a pedagógust is, aki a csendben ülő hallgatóknál, a néha lecsukódó szemeknél azért többet vár el egy tanórán. Legtöbbször lelkesen, büszkén gyűjti be a flipchartokat, látja, hogy munkájának azonnali eredménye van. A visszajelzés folyamatos, ő maga is beülhet a csoportokba, és a számonkérésrel sem kell várni az egyéni tesztek megírásáig. Már menet közben, az adott témakör feldolgozása során kiderülnek az esetleges hiányosságok, gazdag azonnali visszajelzésekkel ki lehet egészíteni a témakört, újra el lehet magyarázni a hiányzó vagy nem kelőképpen bevésődött nyelvtani szabályokat, szavakat, kifejezéseket.

Pedagógiai hatások és eredmények

A Café módszer tulajdonképpen a 20. század nagy pedagógiai „felfedezésére”, a konstruktivista szemléletre hajaz, amelyre sajnos Magyarországon sem a köz-, sem a felsőoktatásban a mai napig nem helyeződik elég nagy hangsúlyt. Pedig egyértelműen „sikeresebb a tanulási folyamat, ha a tanuló nem készen kapja a tudást, hanem maga hozza azt létre”¹⁴. E tanuláselmélet szerint kiemelten fontos, hogy a tanulót partnerként kezeljük, és „aktív alakítója”, ne pedig „elszenvedője”¹⁵ legyen a tanulási folyamatnak. Ha döntési lehetőséget biztosítunk neki, akkor megtanulja a felelősségvállalást is saját döntéseiért és azok következményeiért.

¹⁴ Einhorn (2015)

¹⁵ Einhorn (2015)

Tapasztalataink szerint a Café módszertannak az oktatásban való használatával a tanulási folyamat során az alábbi pedagógiai hatások keletkeznek:

- A résztvevők egyenrangú partnerekként vesznek részt a tanórán.
- Önfegyelmet, önreflexiót gyakorolhatnak.
- Gyors és hatékony információáramlás válik lehetővé.
- Nő a kommunikációs aktivitás.
- Az oldott légkör élményszerű tanulást biztosít.

A tanulási folyamat fent részletezett pozitív hatásai pedig az alábbi pedagógiai eredményeket hozzák:

- Több input, több információ hangzik el és cserél gazdát egységnyi időtartam alatt.
- Mélyebb és alaposabb lesz a megértés.
- Hatékonyabb lesz a tanulás.
- Tartósabb lesz a bevésoédés.

Következtetések

Valljuk, hogy a tanulási folyamatban az oktatóé az első lépés. Számunkra nyilvánvaló, hogy az ő hozzáállása fogja meghatározni a tanulók viszonyát is, elsőként és közvetlenül persze a képzőhöz, másodsorban azonban a „tananyaghoz” is, és mindezek alapján a tanulónak – és ezáltal a leendő szakembernek is – saját magához. Ha a tanuló a tanulási folyamatban energiát és odafigyelést, azaz minőségi időt kap, azt vissza fogja tükrözni, előbb „csak” a tanteremben, aztán pedig jó eséllyel továbbviszi a kollégáival való munka és az ügyfélkapcsolatok működtetése során is.

Olyan ez a kávéházszerű tantermi működés, mint a labdázás. Ide-oda dobáljuk a szólabdát, és egy idő után már nem tudni, de nem is fontos, ki kezdte, ki kinek adta, ki kitől kapta. Mert a lényeg, hogy mindenki bekapcsolódott a játékba, ami ezúttal nagyon is komoly. A tétje ugyanis nem a győzelem, hanem a tanulási hatékonyság. Annak pedig szükségszerű eredménye a tudás gyarapodása, s ha ez létrejön, az a szakmai színvonal emelkedésében mutatkozik meg.

És nem utolsósorban, legyünk kissé részrehajlók: a tanteremben berendezett „kávéházakban” az oktatók is felfrissülhetnek – természetesen módszertanilag!

IRODALOMJEGYZÉK

Boyle, Charles – Chersan, Ileana (2009): *English for Law Enforcement*. Macmillan.

Einhorn Ágnes (2015): *A pedagógiai modernizáció és az idegennyelv-tanítás*. Miskolc, Miskolc Egyetemi Kiadó.

Gaál Gyula – Molnár Katalin (2014): Másképpen a biztonságról – Police Café Pécs. *Belügyi Szemle*, 62. évf. 11. sz. 101–114.

- Gaál Gyula – Molnár Katalin (2015a): A biztonságos, élhető közösség védernője. *Hadtudomány*, 25. évf. elektronikus sz. 111–118. DOI: <https://doi.org/10.17047/HADTUD.2015.25.E.111>
- Gaál Gyula – Molnár Katalin (2015b): A World Café rendészeti alkalmazásának kezdeti tapasztalatai. *Magyar Rendészet*, 15. évf. 5. sz. 11–19.
- Molnár Katalin (2019a): A motiválás módszertani lehetőségei a felsőfokú rendészeti képzésben. In Hegedűs Judit szerk.: *A magatartástudomány helye és szerepe a rendészeti képzésben*. Budapest, Nemzeti Közszoigálati Egyetem. Budapest. 89–101.
- Molnár Katalin (2019b): A Police Café hatása a rendőrség és a közösségek kapcsolatára. 1. rész. Kérdőíves felmérés. In Hegedűs Judit szerk.: *Magatartástudományi kutatások a rendészeti képzés megújítása érdekében*. Budapest, Nemzeti Közszoigálati Egyetem. Budapest. 89–104.
- Molnár Katalin (2019c): A Police Café hatása a rendőrség és a közösségek kapcsolatára. 2. rész. Interjúelemzés. *Magyar Rendészet*, 19. évf. 2–3. sz. 163–205.
- Molnár Café Kata (2019d): *Rendőrkaféházi élményeim. Police Café blogkönyv*. Budapest, Rejtjel Kiadó.
- Molnár, Katalin – Uricska, Erna (2018): An Efficient Method for Improving the Dialogues between the Police and the Community. *European Law Enforcement Research Bulletin*, Special Conference Edition Nr. 4 of the Bulletin, 1–7.

Internetes források

- Molnár Katalin (2017): *Reintegrációs Café I*. Gyula. Forrás: <http://policecafe.hu/reintegracios-cafe> (2018. 06. 16.)
- Molnár Katalin (2018): *Pallas Athéné és a biztonságos Café*. Forrás: <http://policecafe.hu/pallas-athenes-a-biztonsagos-cafe> (2018. 06. 16.)

ABSTRACT

The Experience of Applying the Café Method in Higher Education for Law Enforcement

MOLNÁR Katalin – URICSKA Erna

Nowadays, educational professionals – whether it is public or higher education – regularly meet the concepts of innovation, motivation, globalisation and lifelong learning. Now it is commonplace that teaching does not only imply that we teach and then test the gained knowledge. The shaping of attitudes, the transmission of values, and the shaping of personality bear an utmost importance in the university education involving young adults. In Hungary, this is particularly true for law enforcement training, which is the first scene of their professional socialisation if the students start their higher education studies right after their Matura examination. In accordance with modern pedagogical approaches, the study demonstrates the experience of applying a method that tries to improve the skills of the students within the framework of partnership.

Keywords: *World Café, Police Café, Higher Education for Law Enforcement, methodological innovation, good practices*